A Jogi Kar hallgatóinak sikeres termelési gyakorlata

A jogi oktatás nagy hiányosságát szüntette meg kormányzatunk, amikor négy évvel ezelőtt kötelezővé tette, hogy a III. évet végzett joghallgatók négyhetes nyári termelési gyakorlaton vegyenek részt. Ez az intézkedés lehetővé tette hogy a hallgatóság a tanév során az elméleti és gyakorlati órákon szerzett ismereteit elmélyítse, tudásának színvonalát gazdagítsa. Ezt megelőzően általános hiányosságként jelentkezett, hogy a hallgatóság tanulmányainak befejezése után kézhez kapta oklevelét anélkül, hogy a legelemibb gyakorlati kérdésekben kellőkép lett volna tájékozódva. Ez azt vonta maga után, hogy munkahelyén igen sok kezdeti nehézséggel kellett megküzdenie, s csak hosszabb idő után fejthetett ki hasznos munkát. Az elmúlt négy év alatt szerzett tapasztalataink azt igazolják, hogy rendkívül szerencsés volt ennek az új oktatási formának a bevezetése.

A III. évet végzett hallgatók vizsgáik befejezése után június 17-től július 14-ig vettek részt ebben az évben a nyári termelési gyakorlatokon. A **63 hallgató 17 különböző helyen nyert foglalkoztatást.** A bíróságokhoz, ügyészségekhez, helyi tanácsainkhoz, a pénzügyminisztériumhoz, A MÁV és a Posta jogi osztályaihoz valamint több különböző vállalat jogi csoportjához kerültek. **A Kar a foglalkoztatási helyek megállapításánál figyelembe vette a résztvevők érdeklődési körét, a pályaválasztásra vonatkozó célkitűzéseit, mert elsősorban azt tartotta szem előtt, hogy a hallgatók lehetőleg olyan típusú munkahelyen folytassanak gyakorlatot, ahová tanulmányaik befejezése után elhelyezésüket kérik.** A legtöbb résztvevő szüleinek állandó lakóhelyére került. Gondtalan tanulási lehetőségüket kormányzatunk azzal is biztosította, hogy az évközinél lényegesen magasabb ösztöndíjat fizetett ki számukra, ezenfelül a gyakorlatok színhelyére történő odautazási költségeikeit is megtérítette a szokásos egyéb jóléti térítések mellett. A kar és a foglalkoztató szervek közösen gondoskodtak arról hogy a hallgatóság kedvezményes ellátáshoz, sőt szükség esetén lakáshoz is jusson.

A hallgatók a kari instruktorok és az üzemi felelősök által együttesen elkészített munkatervek alapján végezték feladataikat és a gyakorlatok befejezésére tapasztalataikról dolgozat keretében számoltak be.

A gyakorlatok nemcsak a résztvevők tudásának jelentékeny gyarapodását eredményezték, hanem azt is, hogy **hallgatóságunk maga is meggyőződött a jogi munka fontosságáról. Láthatta hogy a szocialista törvényesség biztosítása érdekében mennyire megtisztelő feladatok várnak az új, szocialista szellemű jogászokra.** Különösen a hallgatóság önálló munkájában mutatkozik figyelemreméltó fejlődés az ezévi gyakorlatok során. A kari instruktorok és az üzemi felelősök lelkiismeretesen foglalkoztak a hozzájuk beosztott elvtársakkal. A hallgatóság öntudatának fejlődése mellett főként ennek tudható be, hogy **a gyakorlatok második felében már kézzelfoghatóan előbbrevitték a foglalkoztató szervek érdemi munkáját is.** Igy pl. Kunos József sikerrel állította össze a Bácskiskunmegyei tanács végrehajtóbizottságának egyhónapos munkatervét. Gyöngyi Gyula, Ravasz László, Szabó Béla és Tihanyi Eleonóra a szakreferensek irányítása mellett Szegeden illetve Debrecenben önállóan tartottak panasznapokat. Demeter Károly, Farkas Jenő, Kovács Imre Béla, Mosonyi Géza és Varga Ferenc Nyiregyházán, illetve Békéscsabán több döntőbizottsági tárgyalást vezetett le, s jó ítélőképességről is bizonyságot tettek. Ugyancsak üzemi felelőseik felügyelete mellett több döntőbizottsági tárgyaláson sikerrel képviselték vállalataikat Bod Ágnes, Gyuris Miklós, Kerék Károly és Új Zoltán; Fohsz Béla és Papp Ignác vádirattervezetek készítésében mutattak fel figyelemreméltó eredményt. Horváth Béla ítéletszerkesztő munkája szintén dícséretes. Az elért eredmények annál is figyelemreméltóbbak, mert több olyan hallgató tűnt ki jó gyakorlati érzékével, akik eddigi egyetemi tanulmányaik alatt gyenge eredményt mutattak fel, pl. Mándity Antal és Kovács Imre.

A gyakorlatok komoly hiányossága volt, hogy nem minden munkahelyen ellenőrizték kellőkép a hallgatók munkafegyelmét, s az előforduló lazaságokat a kari szervekkel nem minden esetben közölték. A hallgatóság korántsem végzett annyi társadalmi munkát a gyakorlatok alatt, mint az előző évek során.

Bízunk abban, hogy a hallgatóságunk diplomája megszerzése után is sikerrel állja meg a helyét a gyakorlati munka terén és már jövő évi tanulmányaiban is gyümölcsözteti a nyári termelési gyakorlatok során szerzett értékes tapasztalatait.

dr. Horváth Zsikó László
egyetemi adjunktus,
a nyári termelési gyakorlatok kari felelőse

Szükség vagy észszerűség

A diákotthonokról van szó. Milyen okos cselekedett volt, hogy az illetékes szervek elhatározták a diákszálló elnevezés diákotthonra való változtatását. Az előbbi elnevezés nem fejezett ki semmit abból, ami a diákotthonok lényege, hiszen a szállónak meg van a sajátos funkciója, jellege. Azok a lehetőségek, amelyek a „szabadabb" diákéletre, a felelőtlenebb magatartásra, a vélt szállójogokból adódtak, most egy csapásra megszüntek. Azaz megszünnének, ha a diákotthon elnevezés lényegi változást jelentene, ha biztosítanák a hallgatóság számára azokat az objektív feltételeket, amelyek a szállót otthonná teszik. Higgyük el, a szavaknak van agitatív erejük, de tartalmat, lényeget megváltoztató erejük nincs.

Szeretném a figyelmet felhívni a szegedi diákotthonok életéből egyik jelenségre. Mindenki emlékszik arra, hogy a kötöttebb egyetemi kollégiumi formát milyen indokkal számolták fel. Az együttlakás szabadabb feltételei, többek között az együttes és az egyéni nemtanulás lehetőségeit is megteremtették. De számunkra nem ez az érdekes. Valószínűleg arra is emlékszünk, hogy ezeknek „az anakronisztikus formáknak" a felszámolásával bizonyos hasznos adottságokat is megszüntettünk, amelyek a diákotthon díszére is válnának, sőt kényelmére és otthonosabbá tételére is. Nevezetesen arról van szó, hogy az eredetileg egyetemi kollégiumnak készült, pompásan felszerelt Petőfi egyetemi kollégiumot átadtuk hivatali célokra. Mi abban az észszerűség, hogy hivatalnak használnak egy olyan épületet, amelyben a szobák száma százon felül van, ahol minden hivatalnoknak külön szoba jut, ahol minden emeleten fürdő, mosdó és társalgó van? Lehet, hogy a hivatali feladatok ellátására célszerű, de nem észszerű. S nem volt észszerű a kollégium átadása éppen akkor, amikor a régi elavult diákkollégiumi formák helyett a fejlettebb, magasabb színvonalú diákotthonok megvalósítására törekedtünk. Hiszen a fináncia épülete, amely valóban hivatali épületnek készült, nem vált be diákotthonnak. Sötét, a tanulásra minden szempontból előnytelen, rosszul berendezett épület. Mindenki elhiszi, hogy az olyan diákotthon, ahol több a nyolc-tíz és a tízen felüli létszámot befogadó szoba, nem alkalmas a nyugodt egyéni tanulásra. Némi oka tehát mégis volt annak, hogy igen sokan kiköltöztek ebből az épületből.

Mindezt azért mondjuk el, mert most újabb diákotthonok készülnek a városban, amelyeknek milyensége és holléte egyelőre a hallgatóság előtt még titok. Szeretnénk, ha az új terv megvalósításával valóban történnék valami az igazi diákotthonok létrehozása érdekében. Fiataljaink szeretik a közösségi életet, de úgy gondoljuk, az a szándékuk, hogy nyugodt körülmények között, elmélyülten akarnak dolgozni, nem mond ellent a közösségi együttélésnek, a kollektív munkának.

Tóth

Megjegyzések a Tiszatáj júniusi számához

A TISZATÁJ EZÉVI júniusi számának mindenekelőtt a szépirodalmi részét akarom ismertetni és ebből is a költeményeket. Ezek jelentik — első ránézésre is — a legérdekesebb színfoltokat a folyóiratban, és ezekkel szemben a legigényesebb is a magamfajta irodalmár-recensor.

A költemények sorát egy hosszabb elbeszélő költemény nyitja meg, Darázs Endre «Vérmező» című alkotása. Az olvasó bizonyára már csak azért is jól meg fogja nézni, mert a Tiszatáj az első helyen közli. A költemény hangulatos bevezető szakaszai valóban megfognak bennünket, a Vérmező — Martinovics és társai kivégzési helye — sejtelmessé, borzongatóvá válik a mi szemünkben is, és minden nehézség nélkül elhisszük a költőnek, hogy művészi víziójában monumentálissá nő meg Martinovics alakja. A költő a kivégzés előtti Martinovicsot mutatja be, mikor el kellett dőlnie, hogy példaadóan erős hőse lesz-e a szabadságnak, vagy meghajlik-e a pap szorongatta kereszt előtt, vagyis egy változhatatlan világrendbe való beletörődést fog-e szimbolizálni.

A költőnek ez a beállítása élesen drámai, a baj azonban az, hogy a költemény ábrázolásában Martinovics nagysága nem elég megfogható, konkrét, hanem inkább csak lírailag átélt nagyság. Kevés az epikai bemutatás, sőt elmosódik maga a drámai helyzet is, mert lényegében csak annyit tudunk meg, hogy a kivégzést végignéző tömeg azzal a hittel távozhatott, hogy hősöket látott, nem a végső pillanatban mégis megtorpanó forradalmárokat. Ezt azonban inkább a költő kiegészítéséből tudjuk meg, mint az epikai szemléltetésből. Az elbeszélés végső fokon láttatás, és ebből aránylag keveset kapunk. Ennek formai jele az, hogy a vers hangja is inkább lírai, mint epikai. A lírai hév néha túlságosan merész metaforákig ragadja a költőt («A harangszó bronzkeretében egy régi kép...»), sőt néha a nyilvánvaló túlzásig: »Száll a pallós föl, föl a kék égnek«.

A LIRAI KÖLTEMÉNYEK közül az apróbb versekkel nem foglalkozunk, mert ezek témában és formában is súlytalanok (sőt elemi hibákkal is »rendelkeznek«). A nagyobbigényű versek közül először Lődi Ferenc «Levél akarna lenni...» című versét említjük meg. A szerző ebben a versében abból az élményanyagából merít, melyet már többször is feldolgozott. Ez az élményanyag nyilván elég gazdag ahhoz, hogy a költő bőven meríthessen belőle; de a közvetett családi lírának az a veszedelme, hogy aprólékoskodóvá és bőbeszédűvé teheti a költőt, Lődi Ferencet is utólérte. A vers azt az érzést kelti, hogy Lődi elkerülhetetlenül a maga epigonjává válik, ha érzésben és nyelvben nem nyúl mélyebbre. Gurszky István «Édesanyák» című verse szinte tételszerűen gondos felsorolásban és dallamos, behízelgő formában mindent elmond, ami szépet anya és gyermek viszonyáról általában el lehet mondani, — viszont az egyénibb hang és átélés meggyőzőbb lenne. Így dallamosan sablonos versről van szó. Németh Ferenc «Alkalmi ars poetica» című verse fesztelen, szinte nyers hangú költemény, de a hang öntudatossága mögött sok igazság van és azonkívül komolyság és felelősségtudat is. Mondanivalója is, hangja is figyelemreméltó verssé teszi. Csillik László «Tavaszi eső»-jének mondanivalója (a szerelemnek és a milliárd magból növő életnek a párhuzamba állítása) talán nem új dolog, de a költő

(Folytatás a 4. oldalon).

Ács Laci válaszúton

II.

Már jó egy éve házas volt, mikor egy alkalommal munkából hazajövet elsétáltak az öreg Senk bácsi suszterája előtt. A boltajtóból kedveskedve szólt ki a suszter töpörödött kis felesége:

— Ugyan mondják már, mikor tartják az esküvőjüket, úgy szeretnék én is ott lenni, részt kapni a maguk boldogságából.

Laci tette magát, mintha csodálkoznék, s úgy bámult rá, majd Julikára, az meg vissza, huncutul elmosolyodott, és szorított egyet férje dereka köré font karján. Visszapillantottak a nénike ezerráncos arcára és várták a magyarázatot. Nem is késett vele. Posztó papucsba bújtatott lábai kicsit remegve buktak ki hosszú fekete aprómintás szoknyája alól, ahogy letipegett két lépcsőfokot az ajtóból, s odaállt eléjük, két kezét a vállukra tette.

Na, ne nézzenek rám úgy, mint borjú az újkapura. Látom én hányadán állnak. De minek ezt ilyen sokáig húzni? Mert kedves fiaim — ugye nem haragszanak meg, hogy így szólítom magukat — már sokszor megértem a vénasszonyok nyarát. Régen is meg most is sok fiatal párt láttam. Nagyon sokan igazán szerették egymást, de a kart-karbafonás ideje bizony hamar elmúlott valamennyijüknél. Van már annak, talán két éve is, hogy naponként látom magukat elmenni itt az ajtó előtt, s mindég karonfogva, mindég összebújva, mint az aprójószágok és ma éppen úgy, mint két éve, igazán sok boldogságot olvasok ki a szemükből, amikor egymásra néznek. Sokan karolgatnak mostanában egymásba úton-útfélen, de ritka az a pár, akiknél ez sokáig tart. Hiába no, nem úgy, mint a mi időnkben!

Ilyennek látta Senk néni Julikát és Lacit. S nemcsak kifelé mutatták ők ezt, hanem valóban nagyon szerették egymást.

Laci az öreg néni kedvét nem akarta megrontani, s megigérte, hogy most már nem várnak azzal az esküvővel és vidáman mentek haza. A kis, kétszobás lakás függönyei mögül egész besötétedésig, nézegettek ki a kék égre, tervezgettek, találgatták, mit tartogat számukra a jövő.

Május elsejét megelőző napon Laci a délelőtti műszakban dolgozott. Ott állt a keskeny fapadlón nyolc-nyolc automata szövőgép között és figyelte őket. A gépek ide-oda csapódó karjai sebesen osztogatták a pofonokat, de mintha a csónakok tömött csévékkel belsejükben egy pillanattal hamarább ugrottak volna meg a csapások elől. Ma ügyesebben siklottak oda-vissza a keresztbe záródó szálak alól. Laci olyan izgatottnak látta őket, mintha a vályúkba érkezésük pillanatában aprókat sikkantottak volna örömükben, hogy szerencsésen átjutottak a túloldalról. Talán így is volt ez, csak nem hallotta a mennydörgő zajban. Mert itt úgy csattognak a karok, szövőbordák, csettint a szíj a transzmisszió tengelyén, dübörög, reng a padló a hozzárögzített remegő gépektől, hogy csak a műszak végét jelző sziréna üvöltése tudja túlkiabálni mindezt.

Váltás után átsiet Laci a gyárudvaron, belehunyorog a tavaszi nap sugaraiba és jól esik teli tüdővel szippantani a levegőből.

Az öreg diófák alatt, a kultúrterem oldalában már várják a DISZ-esek, ma még egy főpróbát tesznek a holnapi műsoros fellépés előtt. Eligazítja az embereket a betűvágáshoz, kapudekoráláshoz, itt-ott az utolsó simítások megtételére. Aztán elpróbálnak még egy menetgyakorlatot. Elől egyenruhás fiúk fogják közre a középső sorban menetelő lányokat

— Egy, kettő, egy — diktálja Laci a menetet.

Az öregebb szakik végigülnek a fal mellett, a padokon, vagy toporognak erre-arra, s igen gyakran rajtafelejtkezik sóvár pillantásuk az egyenruha ővcsillogó réz csattján, vagy a tányérsapkák fényes szemellenzőjén. Sajátságos megelégedéssel hümmögnek, bólogatnak valamennyien. Ki tudja, hány évvel ezelőtti május elseje emlékét hasonlítják össze ezzel a mostanival.

Késő délután a MINSZ-bizottság épülete előtt egy kétágú létra legfelső fokáról kiált le Laci.

— Julika, add csak fel mégegyszer azt a kalapácsot, meg egy-két szeget is, meg kell itt még erősíteni a drapériát.

Julika sietve kapja a dolgokat, és mászik fel Lacihoz. Egész délután itt sürgött-forgott, Laci nemrég jött, már a végszóra. Be is mennek hamarosan; lampionokat, fáklyákat készítenek elő.

Alighogy sötétedik, erről is arról is jönnek a fiatalok, csapatostul, szépen rendben, egyszerre lépnek. A díszszázad a legszebb. Ezek egyenruhában vonulnak fel, fáklyákat fognak vinni. Az úttörők színes lampionokat hoznak. Mire itt a lámpagyújtás ideje, tele a Szabadság-tér.

Egyszer csak, valahol az elején meggyullad az első fáklya, aztán utána a többi is. Valóságos futótűz, ahogy végigszaladnak a lángocskák, a gyertyafény-pontok a tér elejétől a végéig. A fiatalok tömege zsong, morajlik. Innen-onnan úttörő pajtások tiszta hangján egy-egy könnyű dallam csilingel.

Laci és Julika a MINSZ-bizottság erkélyéről csodálhatják ezt a mérhetetlenül szép látványt. Pont alattuk épp most vezényel vigyázt a díszszázadnak Pető Józsi, az Agyagipar DISZ-titkára. Mellettük az úttörő zenekarnak int a csapatkapitány, s a nikulák és a lánynyhangú sípok dallamára a díszszázad kamaszos basszusa kezdi a dalt.

— Egy a jelszónk, a béke...:

Mint az imént a fáklyatüzek, úgy terjed, erősödik most a dal is.

Laci csak áll, tekintete lassan kúszik végig a milliónyi fényponton, lelkét csordultig tölti meg egy soha nem tapasztalt felemelő érzés. Lélegzetvisszafojtva hallgatja a hatalmas erejű dalt, közbe-közbe az ünnepélyes, csendes szünetekben a fáklyákról csepegő szurok sercegését. Úgy látta Laci, hogy mindenki olyan elfogult, mint ő. Hiszen az az örökké nevető, csintalan kis Fodor Marika is milyen kedvesen, ünnepélyesen tartja magasra a vörös zászlót és pillantása puhán simogatja a selymet, akárcsak az esti szellő. Fölöttük a mélykék ég is ünnepel. A tejút sokezer csillaga mind megjelent a helyén. Pillanatonként erősödött fényük, s úgy látszott, mintha egyre közelednének. Talán, hogy a fiatalok számára feldíszítsék a Sztálin-utat.

Julika ösztönösen, a látvány lenyűgöző hatása alatt húzódik Laci karjaiba. Úgy tesz, mintha félne, s úgy nézi odalent ezt a harsogó tömeget, melyet oly boszorkányosan sejtelmesnek lát a felfelé szálló szurokfüstön keresztül, mint azt a veszedelmet, amire fél nézni az ember, de nem tudja levenni róla a szemét. Milyen jó, hogy itt van Laci — gondolja — s csak most tud ránézni, csak most veszi észre, hogy ő is énekel:

— Küzdő korunknak új nemzedéke

Mind itt halad velünk...:

Ebben a pillanatban végtelenül büszke volt rá. Ahogy Lacit nézte, elszállt a félelme. Oly nagy volt Laci most szemében, talán mindenkinél nagyobb. Olyan nagy boldogság volt mellette állni és váll-tól-vállig érezni forró ölelését. Most értette meg, hogy nem felesleges lótás-futás Laci mozgalmi munkája. Sose hitte volna, hogy ilyet is lehet csinálni azzal az örökös „szervezéssel". Önfeledt boldogságában a nyaka köré szerette volna fonni két kezét, és úgy érezte, hogy egész életét bele tudná adni egy forró, szerelmes csókba. De finom ösztöne megsúgta neki, hogy ezt most nem lehet. Laci az övé, kétségtelenül az övé, de lelkében most rajta kívül még sokszáz fiatal hangja viszhangzik. Ahogy ismét lenézett, felszállt az ének az ő ajkáról is, felszabadult és érezte, hogy szíve-lelke együtt dalol, együtt száguld mindenkiével.

Éjjel, mikor a városi tó partján lehuppantak egy lobogóbajuszú fűzfa tövébe, már csak homályosan, mint egy álomra gondoltak vissza az elmúlt pár óra eseményeire. Mintha ők is ott vonultak volna végig a Sztálin-úton, s aztán vissza a Felszabadulás útján fáklyával a kezükben, mámorosan, kart-karba fonva, mintha ők is önfeledt felkiáltások között ott éltették volna a pártot a Városi Bizottság épülete előtt, ahol a bejárat két oldalán olimpiai tűz lobogott nagy kőedényekben, s az elvtársak, fönn az erkélyről szüntelenül tapsoltak nekik, mintha ők is ott zakatoltak volna hatalmas körökbe fogódzva, tízen-százan a Magyar-Szovjet Társaság ünnepi sátra körül, s mintha minden ami történt ezen az estén olyan szép lett volna! Valószínű, így is volt.

Rövid idő után magához ölelte Laci Julikáját s úgy csókolták egymást sűrűn, hosszan, szerelmesen, mint méhecske a virágbimbót.

— Édes kis Julikám! — Szakadt fel Laciból két ölelés között.

— Ugye mi mindig így fogjuk szeretni egymást?

Ugyanezt akarta kérdezni Julika is.

— Tudod, kedves — folytatta Laci — ugye tudod mennyire szeretlek. Nem tudom miért, de amikor odabújtál mellém, ott az erkélyen és közben néztem, néztem azt a sok fiút és lányt, ezer alakban is téged láttalak.

Kerényi György

(folytatása következik)

(Folytatás a 3. oldalról).

mégis a saját problémájaként tudja elénk tárni. Jól komponál, ritmusa, rímei szinte hibátlanok. Új Rezső «A fűre lépni tilos» című verse igen kedves formája a közvetett családi lírának. A gyermeki báj legyőzhetetlen erejét rajzolja meg, kedves, ötletes jelenetben. Asződi Imre «Bolyongás magyar tereken» című szabadverse meggyőző realizmussal, jól folyó verssorokban mutat rá a magyar táj »örök« szépségeire, ott azonban elveti a súlykot, ahol azt írja, hogy «vesszőzetlen lovak szűzpatája alatt csattog a hajnali fű».

A KÖLTEMÉNYEKNEK ez a rövid ismertetése is jelzi, hogy a Tiszatáj költői változatosságra törekednek, és nem félnek az úgynevezett egyéni problémáktól sem, mint ahogy általában országos viszonylatban is így áll a dolog, éppen lírai költészetünkkel kapcsolatban. Az elbeszélő próza mintha lassúbb mozgású műfaj lenne, de ez annyiban természetes is, hogy a talaj, amelyre épül társadalmibb, objektívebb és meghatározóbb. Dér Endre regényrészlete a kapitalista munkásnyúzás talaján mozgatja hőseit. Szokványos területnek mondhatná valaki, de Dér Endre jó elbeszélő, mert jellemző helyzeteket tud teremteni és alakjai is egyéniek, jellegzetesek. Azzal akar — és tud is — hatni, hogy ábrázol, bemutat, — szóval objektív életet teremt. A folyóirat másik prózai elbeszélésében azonban ez a bemutatás problematikussá válik. Az «Alku» (Kerényi György munkája) igen érdekes témát és nem mindennapi lélektani helyzetet választ az elbeszélés alapjául: egy haldokló kulákasszony utolsó óráit. Irója jó lélektani megfigyelő, ért a helyzet és az alakok tipikus vonásainak megrajzolásához, mégis azt kell mondanunk, hogy nem bízik eléggé helyzetteremtő, alakábrázoló, tehát bemutató erejében, mert néha nagyon is halmozza a rikító színeket. (Az a meggyőződésünk, hogy éppen az ilyen halmozás sodorja bele az írót a sematizmusba.)

A szépirodalmi rész mellett igen gazdag a Tiszatáj többi rovata is. A «Haladó hagyományaink» című szakaszban két igen tartalmas írással találkozunk Jókairól és Tömörkényről. Jókairól Orosz László (»Jókai Kecskeméten«) írt, hogy reálisan is igazolja irodalomtörténetírásunk régi megszokott közhelyét, amely úgy szól, hogy Jókai Kecskeméten ismerkedett meg először a magyar tájjal és néppel. A tanulmány a legnagyobb gonddal szedi össze az idevonatkozó adatokat és közben igen gazdag kultúrtörténeti és néprajzi képet állít össze Kecskemét múltjából is. Komoly, megbízható, tudományos értékű tanulmány, mintája lehet az ezután megírandó munkáknak. Tömörkényről Madácsy László írt, mégpedig az író egyik legérdekesebb könyvével kapcsolatban. (Népek az ország használatában.) Tömörkény éppen ebben a könyvében ad leginkább éles társadalomrajzot a szegény emberekről, a maga szűkszavúan ítélkező, de a lényeget mégsem elhallgató módján, és Madácsy éppen erre mutat rá, elmélyedően és igen hangulatosan megírt tanulmányában.

A „TÜKÖR" C. ROVAT két hosszabb cikkét azért kell feltétlenül megemlítenünk, mert a szokványos színvonalat meghaladóan, tartalmas és komoly igényű munkáról tesznek bizonyságot. Szathmári Géza Szegednek a felszabadulás előtti és utáni hangverseny életéről ír, a komoly zenetörténész szaktudásával és igényességével, Lőkös Zoltán pedig városunk nemzeti színházában bemutatott Csikydarabról, a Mákvirágokról írt — tanulmánynak is beillő — cikket, amelynek különösen a színészek munkáját méltató része igen talpraesett és találó.

A »Vita« rovatban Madácsy László Eörsi István «Fiatal szemmel» című kötetét bírálja éles tollal és meggyőző dokumentációs anyaggal. A «Nyomodat mossák őszesők» című írásban Benkő László nyelvész szól hozzá a László Ibolya egyik költeményével, illetve a költemény egy nyelvi alakjával kapcsolatban felvetődött kérdéshez.

Két igen tartalmas könyvismertetést is kaptunk a «Szemle» rovatban. (Bíró József: A Szántó-Kovács-féle agrárszocialista mozgalom című könyvét ismerteti Gaál Endre, illetve Székely Lajos: A szegedi munkásság harca a Tanácsköztársaságért című munkáját Bánkúti Imréné.)

A folyóirat utolsó oldala a szegedi írócsoport különböző híreit közli.

Vajtai István
főiskolai docens

Új intézet az Ady-téri egyetemen

KÉT-HÁROM héttel ezelőtt kezdődött. Az Állattani Intézet szélesretárt folyosóajtaján kifelé, lelkes, vidám egyetemi hallgatók vállán megindultak a szekrények, asztalok, a laboratóriumi berendezés eszközei, könyvek, kitömött madarak, üvegbezárt víziállatok és kétéltűek az Ady-téri egyetem földszintjén létesítendő Állatrendszertani Intézet felé. A „költözködőket" Soós bácsi, az új intézet hivatalsegédje dirigálta. Ugyanakkor Kolosvári elvtárs intézetvezető professzor az alagsorból indítja útnak az állatgyűjtemény időközben odaszorult részét. A következő negyedórában már Horváth Andor adjunktus elvtárssal együtt az új intézet termeiben rendelkezik: mit hova tegyenek, hogy a fejlődéstani oktatásnak megfelelően szemléltető módon rendezkedjenek be.

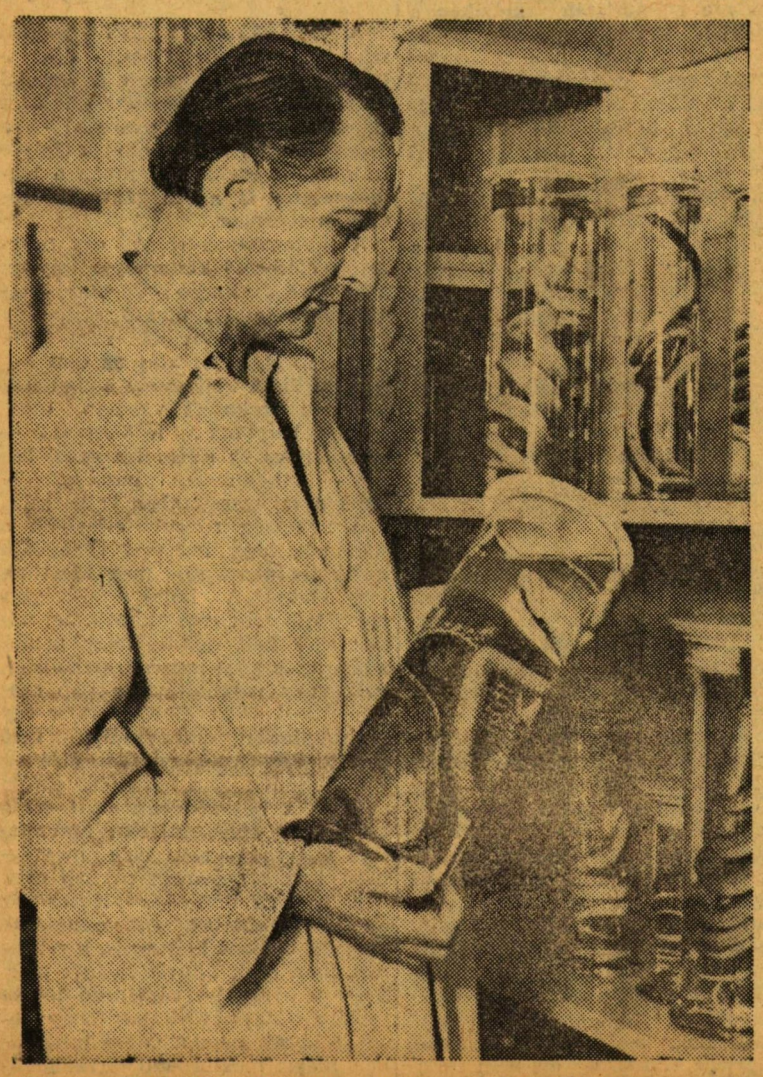

Folyosói gyüjteményszekrény; kígyó-gyüjtemény

— A gyüjtemény elrendezése nagyon fontos — mondja Kolosvári elvtárs. — Az elmult évtizedek úgynevezett skatulyázó módszerével szemben, most a fejlődéstan legújabb követelményeinek megfelelően, úgy kell rendezni az anyagot, hogy a hallgatók a mai állatok mellett ott találják ezek évszázadokkal, évezredekkel előbb élő őseit is. Ez a szemléltetés a látszólag száraz állatrendszertani tanulmányokat érdekessé teszi, megmutatja az összefüggéseket a fejlődésben és a szemlélőnek értékes tanulságok levonására ad alkalmat. Fejlődésbiológiai profilt kap ezzel az állatrendszertan és ennek alátámasztására őslénytani profilt is képviselni fog az intézet.

KOLOSVÁRI elvtárs például a harmadkori középkorú és ókori korálok őslénytani kérdéseivel foglalkozik. Ezzel a munkájával az állatfejlődés szempontjából is fontos következtetésekre jut, hiszen a törzsfejlődés egyik legjelentősebb szakaszát tanulmányozza. Ugyanakkor fontos nemzetgazdasági kérdéseket igyekszik megoldani ezzel a kutatómunkával; elsősorban a Földtani Intézet megbízásából mezőgazdaságunk fejlesztése érdekében.

Az intézet tanárai és egyben kutatói a növendékekkel együttműködve szintén így akarnak nekifogni ősszel a munkának. Az állatrendszertan megismerésével egyidejűleg például Tisza-biológiai kutatásokat kívánnak folytatni; megismerkedni Szeged és környéke gazdaságilag hasznos és káros állatvilágával, s az eredményeket gyakorlatban hasznosítani. A Tisza halállományának növelése érdekében fel fogják kutatni azokat a kubikgödröket, melyek áradások idején, majd minden évben kedvenc fészkei a halak ívásának. E gödröket majd bekötik a Tiszába, hogy az itt már megerősödött halacskák a folyóba jussanak, mégpedig akkor, mikor fejlődésükben a legcélszerűbb. Most még bizony sok növendékhal elpusztul ezekben a kubikgödrökben, s az apróhal-telepítés pedig, egyenesen a Tiszába, szintén nem hoz megfelelő eredményt.

— A Tisza, nemzetgazdasági szempontból felülmúlja a Dunát — figyemeztet minket Kolosvári elvtárs. Geológiai szempontból is sok kutatnivalót ad, érdekes a honismeret szempontjából. Egyszóval van itt mit tenni...

AZ UJ intézet valahány tagja nagy lelkesedéssel kezd munkához az elkövetkezendő hetekben, hónapokban. Remélik, hogy rövidesen lesz egy vízijárművük és kerékpárjuk. Akváriumot, terráriumot akarnak létesíteni az egyetem kertjében. Emlősgyüjteményüket a szegedi múzeum jelenleg raktáron lévő állatgyűjteményéből szeretnék kibővíteni. Remélik, sőt tudják, hogy terveiket örömmel támogatni fogják az összes érdekelt szervek, mert bíznak magukban, szenvedélyes akarásukban, melyekkel a tudományos problémák felé fordulnak.

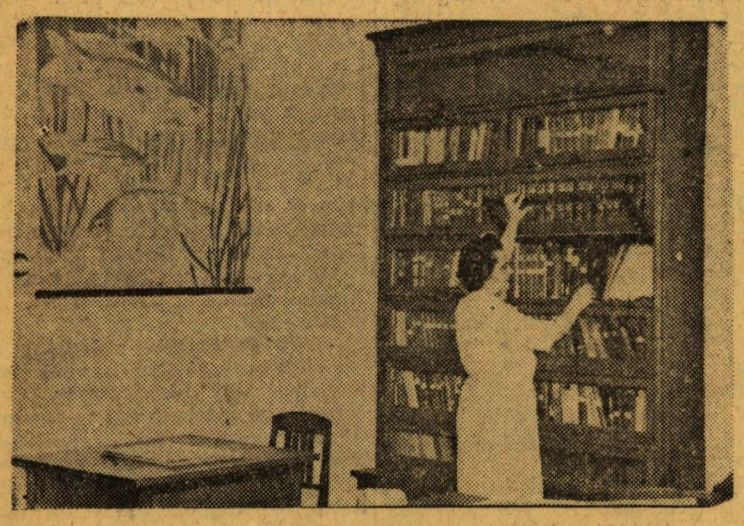

Dános Ilona elvtársnő az Intézet könyvtárában

(Liebmann Béla felvételei. Fény. Szöv.)

»Fény és árnyék«

Egy nemrégiben készült fotójegyzetben többek között olvashatjuk, hogy milyen eljárást kell követni, ha azt akarjuk, hogy a fényképen az árnyékban lévő tárgyak is jól kitűnjenek.

Szükséges volt ezt és a többi fotóeljárást is megírni, mert a fényképezés a tudományos dokumentáció egyik igen fontos módja. Ez a jegyzet a fotografálás elméletét és gyakorlatát nagy pedagógiai érzékkel ismerteti. Rávilágít...

Nos, eddig a szóig jutottam örvendező gondolataimban, miközben Horváth István fotójegyzetét újra — meg újra átlapoztam. Persze világít, mint az egyetem sok különféle méretű szellemi fényforrása. E gondolatok közben incselkedésből, vagy talán az alkalmas és célszerű berendezések rongálódása láttán eszembe ötlött az egyetem szellemi fényei és »fizikai fényforrásai«, azaz közvilágítása közötti bántó ellentét.

Amikor sötétedik és a Tiszában már csak csillagok lubickolnak, fiatal párok jelennek meg a parton. Áldott sötétség! Milyen könnyedén tanítod a szív érzéseire a bátortalan kezdőket és milyen tapintattal vezeted választó és egyesítő tulajdonságaiddal a haladókat!

Így tűnődöm magamban hazafelé menet. Úgyet sem vetek arra a csekélyke rándulásra, amit abban a pillanatban szereztem, amikor a járdáról az úttestre léptem, hogy megnézzem a Tiszát. Valami kátyunak kell lennie a klinika bejárata előtt. A jó csatornaépítők többszörös fáradozása lám nem maradt nyomtalanul. Nem haragszom. Tudom, hogy ott, ahol csatornát építettek, idővel tömörül a megbolygatott talaj. Ennek folytán aránylag széles és mély teknők képződnek, melyekben az esővíz összefut. A betegszállító gépkocsi vezetője, a beteg és a beteghordozók azonban ezt nem tudják, vagy nem látják. Ámbár nem sokat érnének az ilyen tudománnyal, mint ahogyan nem ér vele semmit az a szekér, mely keservesen zötyögteti jajgató betegét a klinikák előtt.

— Talán mégis jobb lenne a rakpart lejárójánál letelepedni, amíg a hasító fájdalom kiáll a bokámból! Így lesz! Leülök és ahogyan nézem — nézegetem az épületeket, egészen meglepő felfedezésre jutok. Helyenkint kapuk vannak a klinikákat övező kerítésen. A kapukat vaskos téglaoszlopok képezik. Tetejüket egy-egy fémfoglalat fejezi be. E fémfoglalatot lámpának lehetne használni. Lámpának. Ó, ez nagyszerű! Újításnak fogom bejelenteni. Foglalkozásom következtében a dolgok végére járó ember vagyok. Így hát immár valóban föl sem véve azt a nyavalyás kis rándulást, szemlére indulok. Lámpaszemlére.

— A legközelebbi kaput célzom meg és első érzésem a családé! A vasszerkezet tulajdonképpen lámpafoglalat. Fuccs az újításnak! Gondos kezek szerelték azt oda fel és különféle kilógó drótok, kapcsolószerkezet befogadására alkalmas befedhető mélyedések, biztosítékmaradványok azt igazolják, hogy valaki már előttem... felvette az újítási díjat. Folytatom hát a szemlét, mert az ilyen helyen, ahol egy lámpa van, van ott több is. Így igaz, de mi haszna. A kert közepén »egy nagy sötétlő erdőbe jutottam, mivel az igaz utat nem lelém«. Valahogyan, illetve a Sebészeti Klinika gyér irányfényei alapján eljutottam odáig, ahol a »jobb napokban«, a csatornaépítés idején megvilágított híd állott. Ki hinné, hogy ezen a tájékon két lámpaoszlop is áll. De lógó belekkel, stb. Még egy lépés... püff neki, azaz nekem és neki! Az egyik fáradt lámpaoszlopot a gondos útépítők lefektették és ez a tény csattanóval fejezte be a klinikák körüli lámpaszemlét. Egy ütődött lámpaszakértőnek csak valami ütődött dolog juthat az eszébe. Gyermekmondókával vígasztalom magam: »Száraz tónak nedves partján, döglött béka kuruttyol« — úttalan út szélén vak lámpa világít.

Az igazság kedvéért meg kell állapítani, hogy az utak és járdák javítása a parkban megkezdődött. Kellemes hallani annak az úthengerlő masinának a dorombolását, mely immár a harmadik kapuszárnyat tépte ki tövestől és a negyedik kapufélfát döntötte ki, amikor böszkén bejárt.

A tapasztalt sötétbenjáró biztonságával jutok ki az egyetemi kertből és messze elkerülve a Természettudományi Kar ódon épületét, az árkádok alatt igyekszem hazafelé. Tanulmányi kirándulók kedves suttogása hallatszik itt is: »királynőm, kihúnytak a lángok«, szavalja az egyik sötétbenjáró és szellemi munkás. Lebiggyesztem a szám szélét. Olcsó hatásvadász! Legalább helyesen idézne, ha már nincsenek saját mondanivalói. De ahogyan jobban körülnézek, látom, hogy ördöge van a fiúnak! A laboratóriumi fények rendre kialusznak és átveszi a sötétség itt is csendes birodalmát. Még csak egy-két »phantom« hiányzik, hogy beteljen az a hamis romantika, melyet eme épületek egyébként kiváló tehetségű komponistája, szegedi halászlétől terhelt gyomorral álmodott.

Itt is megnézek egy-két lámpaoszlopot és keseregve állapítom meg, hogy ezeket is kibelezték. Vannak, akik gondos, tiszta munkát végeztek, helyenként azonban feszítés, tépés, rugás, talán harapás nyomai is előfordulnak és azt bizonyítják, hogy önkéntes villanyszerelők (ÖVISZ) között vannak türelmetlen emberek is.

Apró harangocskák csengetését hallom. Csak nem harangjáték? Á, az ki van zárva. A fülem cseng. Nyilván borús idő lesz holnap. Pechem van ezekkel a lámpákkal! Még az égi lámpással is.

Ajánlás:

Az egyetem szellemi fényeit az ifjúságért és a tudomány haladásáért folyó tudományos munka interpretálja.

Javítsák ki és helyezzék üzembe az egyetem és körülötte található városi közvilágítást és ha nem tulságosan nagy a kívánság, a klinikához vezető utakat is helyezzék jó karba. E közutak és e közvilágítás állapota egyetemeink szellemi fényéhez és dolgozó társadalmához nem méltó. **(p. gy.)**

A mind bővebb ellátásról

A kongresszus határozataiból tudjuk, hogy a mezőgazdaság fejlesztésének programmja nem paraszti ügy csupán. Ma még sok a meg nem értés a sokszor jóhiszemű dolgozók körében is. A dolgozó parasztságnak nyújtott valóban tekintélyes támogatás láttán olyan megállapításokat tesznek, különösen Szegeden, hogy a „munkásoké a hatalom, a parasztoké a jólét".

Fáradhatatlanul kell dolgozni azon, hogy megértessük megyénk munkásaival és értelmiségeivel helyüket, szerepüket a mezőgazdaság fejlesztésében.

megértessük azt, hogy mindenekelőtt a munkások azok, akik több húst, zsírt, tejet és más mezőgazdasági terményt kapnak.

Tisztázni kell az olyan téves nézeteket, mely szerint a szabadpiac a munkásosztály érdekeivel ellentétes,

nem erősíti a munkás-paraszt szövetséget. De a szabadpiac a legteljesebb összhangban van a munkásosztály érdekeivel. A termelési kedvet ugyanis nagymértékben éppen a szabadpiac váltja ki. A dolgozó parasztság látja, hogy érdemes többet termelni, mert az több haszonnal jár. De, ha nagyobb a mezőgazdaság termelése, akkor több áru kerül a piacra, csökkennek az árak. Szemléltető példája ennek a tavalyi és az idei piaci árak alakulása. Az elmult év hasonló időszakához viszonyítva az új burgonya 4 forintról 2 forintra, a zöldborsó 5 forintról 1.40 forintra, a káposzta 3 forintról 1 forintra csökkent.

SZEGEDI EGYETEM
A Szegedi Tudományegyetem, Orvosegyetem és Pedagógiai Főiskola lapja
Szerkeszti a szerkesztőbizottság
Kiadja: Az MDP Egyetemi és Főiskolai Pártbizottsága, a Tudományegyetem rektora, az Orvosegyetem dékánja, a Főiskola igazgatója, a DISZ és a Szakszervezetek
Telefon: 34—54

Csongrád megyei Nyomdaipari V. Vállalat Szeged 4457